
**M A S A R Y K O V A
U N I V E R Z I T A**

LÉKAŘSKÁ FAKULTA

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH VĚD

Seminární práce
Edukace pacienta s kolostomií

Klára Strnadová, Šárka Slezáková

Studijní program: Všeobecné ošetřovatelství, II. ročník

Brno 2023/2024

1. EDUKAČNÍ JEDNOTKA

Název: Co je to stomie

Edukant: rodič a pacient (7let)

Edukátor: stomasestra

Místo realizace: vyšetřovna

Délka trvání edukace: 15 minut

Edukační cíl:

Kognitivní – rodič i pacientka ví, co je to stomie a zná její význam.

Afektivní – rodič má zájem o další informace týkající se stomie, snaží se brát situaci s klidem.

Behaviorální – rodič situaci respektuje a zdá se být se stavem smířený.

Forma: individuální.

Prostředí: nemocniční, nutno zajistit klid a intimitu.

Edukační metody: rozhovor, diskuze, ukázka, možnost zodpovězení otázek k danému tématu.

Edukační pomůcky: edukační leták, video.

Osnova:

- Motivační fáze (5 min)
- Expoziční fáze (10 min)
- Fixační fáze (5 minut)
- Hodnotící fáze (5 minut)
- Zhodnocení edukační jednotky

Realizace první edukační jednotky

Motivační fáze: (5 minut)

Na začátku je klíčové seznámit se s pacientkou i rodičem a vzájemně se představit. Důležité je také vytvořit klidnou atmosféru a zmírnit úzkost z nového prostředí. Současně pacientce/rodiči vysvětlíme význam edukace.

Expoziční fáze: (10 minut)

Co je to stomie: Stomie je chirurgicky vytvořený otvor, který propojuje dutý orgán s povrchem břicha. Její vznik může být nezbytný kvůli různým onemocněním trávicího a močového traktu, náhlým břišním příhodám, úrazům nebo komplikacím při radioterapii. Stomie může být dočasná nebo trvalá.

Kolostomie Kolostomie představuje vyústění tlustého střeva přes břišní stěnu. Před operací by měl chirurg nebo stomasestra předkreslit polohu kolostomie. Správně umístěná kolostomie má manžetu zvýšenou o 0,5–1 cm. Výhody kolostomie zahrnují umožnění odchodu stolice a, v případě dočasné stomie, umožnění zhojení nemocného úseku střeva. Hlavní nevýhodou jsou estetické problémy a absence rektálního svěrače, což znemožňuje kontrolu nad odchodem stolice, která je často řídká až polotekutá.

Fixační fáze: (5 minut)

Zopakování klíčových informací a poskytnutí prostoru pro dotazy.

Hodnotící fáze: (5 minut)

Hodnotíme zájem pacientky i rodiče, zda získala základní informace, a sledujeme, jak se zapojuje do edukace.

Kontrolní otázky:

1. Co je to stomie?
2. Co je to kolostomie?
3. Jaké jsou výhody a nevýhody kolostomie?

Zhodnocení edukační jednotky

Edukace proběhla hladce, pacientka projevila velký zájem o získání informací o stomii. Na kontrolní otázky odpověděla správně. Čas určený pro edukaci byl dostatečný a matka byla připravená, přičemž některé její představy byly zkreslené, ale byly během edukace vyjasněny.

2. EDUKAČNÍ JEDNOTKA

Téma edukace: Předoperační příprava a pooperační péče

Místo edukace: vyšetřovna pacientů

Časový harmonogram: 30 minut

Edukační cíle:

Kognitivní – rodič zná základní rozdělení předoperační přípravy, zná průběh pooperační péče.

Afektivní – rodič se zajímá o nové informace, reaguje přiměřeně a udržuje pozornost, doptává se na další informace.

Behaviorální – rodič správně odpovídá na kontrolní otázky.

Forma: individuální

Prostředí: nemocniční

Edukační metody: vysvětlování, rozhovor, diskuze, zodpovězení doplňujících otázek ze strany matky

Edukační pomůcky: vstupní test, video

Realizace 2. edukační jednotky

Motivační fáze: (5 minut)

Vytvoření příjemného prostředí, pocitu intimity a dostatečného času. Navázání kontaktu s pacientkou, vysvětlení podstaty a průběhu edukace, klidné a důvěřivé vystupování.

Expoziční fáze: (15 minut)

Předoperační příprava

Dlouhodobá předoperační příprava: Probíhá v nemocnicích se stomasestrou. Pacient si může domluvit schůzku se stomasestrou před plánovanou operací, kde mohou být přítomni i členové rodiny. Zaměřuje se na psychickou pohodu pacienta a jeho rodiny.

Krátkodobá předoperační příprava: Probíhá 24 hodin před operací, začíná přijetím pacienta na oddělení. Pacient s sebou přináší výsledky předoperačního vyšetření, lé-

kař jej informuje a získá souhlas s hospitalizací. Pacient je seznámen s domácím řádem oddělení, předoperační přípravou, pooperačním pobytem na JIP a průběhem hospitalizace.

Všeobecná předoperační příprava: Zahrnuje kontrolu anesteziologem, lačnění, antibiickou profylaxi, nácvik pooperačního stavu, prevenci tromboembolických komplikací, osobní hygienu, přípravu operačního pole a další.

Speciální předoperační příprava: Zahrnuje vyznačení optimálního umístění stomie a očistu střeva pomocí osmoticko-koloidního solného roztoku (např. Fortrans) den před operací. Střevo musí být důkladně vyprázdněno, což znamená, že stolice je čirá a vodnatá.

Bezprostřední předoperační příprava: Zahrnuje odstranění šperků, protéz, použití WC, užití premedikace a transport na operační sál.

Pooperační péče

Bezprostřední pooperační péče: Po operaci je pacient převezen na JIP nebo ARO, kde jsou sledovány jeho životní funkce a zajištěna parenterální a enterální výživa. Péče o invazivní vstupy (drény, centrální žilní katétr, permanentní močový katétr, nasogastrickou sondu), péče o ránu a bolest. Edukátorka dochází za pacientem denně dle jeho stavu a provádí základní edukaci.

Následná pooperační péče: Zaměřuje se na tlumení bolesti, eliminaci diskomfortu, prevenci komplikací a podporu návratu pacienta k optimálnímu zdravotnímu stavu. Intervence vycházejí z aktuálních potřeb pacienta a cílem je naučit pacienta soběstačnosti při ošetřování stomie.

Fixační fáze: (5 minut)

Zopakování důležitých informací, možnost klást další dotazy a podání doplňujících informací.

Hodnotící fáze: (5 minut)

Posouzení, zda matka pochopila význam edukace, požadavek na zopakování důležitých informací a pokládání kontrolních otázek.

Kontrolní otázky:

Jak se dělí předoperační příprava?

Jak dlouho trvá krátkodobá předoperační příprava?

Jak se dělí pooperační péče?

Zhodnocení edukační jednotky

Podle zodpovězených kontrolních otázek matka pochopila edukační jednotku. Doba edukace byla dostačující.

ZÁZNAM O EDUKACI			
JMÉNO, PŘIJMENÍ: (iniciály)		Vypracoval/a:..... Studijní skupina.....Dne.....	
LÉKAŘSKÁ DIAGNÓZA:		EDUKOVANÝ JE:	☐ PA pacient ☐ RO rodina ☐ OST ostatní
1)		VZTAH K ZAŘÍZENÍ:	☐ hospitalizovaný
2)			☐ ambulantní
3)			☐ účastník vzdělávací akce
4)			☐ jiné:
5)			
EDUKACE JE ZAMĚŘENA:		POUŽÍVÁNÍ POMŮCEK, ZÁVISLOST NA PŘÍSTROJI:	
☐ vstupní informace		☐ naslouchadla	☐ inzulin
☐ jednorázové vzdělávání		☐ respirační terapie	☐ stomie
☐ průběžné vzdělávání		☐ zubní protéza	☐ medikace
☐ reedukace		☐ berle/vozík	☐ neschopnost řeči
☐ informace při propuštění		☐ dialýza	☐
☐		MEDIKACE OVLIVŇUJÍCÍ EDUKACI: ☐	
☐			
FORMA EDUKACE:	REAKCE NA EDUKACI:	EXISTUJÍCÍ KOMUNIKAČNÍ BARIÉRA:	
☐ UK - ukázka	☐ DT - dotazy	☐ smyslová: ☐ sluch ☐ zrak ☐ chuť ☐ hmat ☐ čich	
☐ LE -letáček	☐ VP - verbální pochopení	☐ fyzická:	
☐ VE -verbálně	☐ OV - odmítnutí výuky	☐ jazyková ☐ cizí jazyk:	
☐ VI - video	☐ NO - nutno opakovat	☐ řeč, čtení, psaní: ☐ afázie ☐ dysfázie ☐ apraxie ☐ dyslexie ☐ kóktání	
☐ TV - televize	☐ NE - nezájem	☐ etnické:	
☐ PI - písemně	☐ NP - neschopnost pochopit	☐ duchovní:	
☐ IN - instrukce	☐ PD - prokázána dovednost	☐ psychické: ☐ stres ☐ úzkost ☐ deprese ☐ jiné	
☐	☐	☐ neschopnost řeči ☐ afázie..... ☐ jiné	
EDUKAČNÍ POTŘEBA V OBLASTI:		☐ iatrogenní ☐ lékář ☐ sestra ☐ léky ☐ jiné	
☐ 1. VNÍMÁNÍ ZDRAVÍ	☐ 7. SEBEPOJETÍ	☐ biorytmus ☐ „sova„ ☐ „skřivan„ ☐ bolest: ☐ NE ☐ ANO	
☐ 2. VÝŽIVA, METABOLISMUS	☐ 8. ROLE – MEZILID. VZTAHY	☐ akutní nemoc ☐ NE ☐ ANO ☐ prognóza:	
☐ 3. VYLUČOVÁNÍ	☐ 9. SEXUALITA, REPRO. SCH.	PLÁNOVANÉ TÉMA EDUKACE: název	
☐ 4. AKTIVITA, CVIČENÍ	☐ 10. STRES, ZÁTĚŽ, SITUACE		
☐ 5. SPÁNEK, ODPOČINEK	☐ 11. VÍRA, ŽIVOT. HODNOTY		
☐ 6. VNÍMÁNÍ, SMYSLY	☐ 12. JINÉ		
EDUKAČNÍ ANAMNÉZU ODEBRAL/A, podpis: _____			
DNE: _____		ZDROJ INFORMACÍ: ☐	

EDUKAČNÍ ZÁZNAM – REALIZACE					
DATUM Od - do	EDUKAČNÍ POTŘEBA V OBLASTI: (číslo) TÉMA EDUKACE: (název, vypsát) FORMA EDUKACE: (zkratka)	REAKCE NA EDUKACI: (zkratka)	DOPORUČENÍ / REŠENÍ:	PŘIJEMCE EDUKACE (vztah k nemocnému)	EDUKÁTOR: (podpis)

EDUKAČNÍ JEDNOTKA - TÉMA EDUKACE			
EDUKAČNÍ JEDNOTKA:			
EDUKÁTOR:			
EDUKANT:		ORGANIZAČNÍ FORMA:	
PODMÍNKY:		☐ individuální	☐ týmová ☐ diferencovaná
ČAS: od - do		☐ skupinová	☐ hromadná ☐
VÝUKOVÉ CÍLE: <i>kognitivní, afektivní, psychomotorické</i>	K: A: P:	DIDAKTICKÉ POMUCKY:	
		☐ model	☐ textový materiál ☐ televize
		☐ zobrazení	☐ počítač ☐
METODY: a) SLOVNÍ (např. vysvětlení, přednáška, rozhovor, diskuse, dramatizace, písemná práce, práce - učebnicí, knihou, letákem aj) b) NÁZORNĚ DEMONSTRAČNÍ (např. pozorování, předvádění, modely, demonstrace obrázků, projekce, TV, video aj) c) PRAKTICKÉ ČINNOSTI: (např. nácvik pohybových činností, nácvik pracovních dovedností, grafické a výtvarné činnosti)		POUŽITÉ METODY:	
Obsah tématu:		MOTIVACE K VÝUCE: ☐ ANO ☐ NE ☐ OVĚŘOVÁNÍ ÚROVNĚ DOSAŽENÝCH CÍLŮ U EDUKANTA: ☐ průběžné ☐ dílčí ☐ závěrečné ☐ rozhovorem ☐ testem ☐ analýzou modelových úloh ☐ zkoušením ☐ srovnáním ☐ kladením otázek ☐ prezentací ☐ obhajobou ☐ individuální výstup ☐ předvedením ☐ učení ostat. ☐ srovnání s ostatními eduk. ☐ ☐ ☐ praktické provedení	
		EFEKT - EVALVACE VÝSLEDKŮ VÝUKY EDUKÁTOREM: ☐ UPLNÝ ☐ ČÁSTĚČNÝ ☐ ŽÁDNÝ ☐	
		SEBEHODNOCENÍ EDUKOVANÉHO: EFEKT ☐ UPLNÝ ☐ ČÁSTĚČNÝ ☐ ŽÁDNÝ ☐	
		DOPORUČENÍ:	
EDUKACI PROVEDĚLA podpis		DNE:	

